

CROMMELIN JOURNAAL

Mieux vaut quitter patrie que foi

Het Crommelin Journaal is een uitgave van de Stichting Familie Crommelin.

Het Journaal verschijnt twee keer per jaar. Het wordt verzonden aan alle begunstigers van de stichting.

Begunstigers dienen zelf de juiste adresgegevens aan de stichting te verstrekken.

Het Crommelin Journaal wordt ook gepubliceerd op de website van de stichting: <http://www.crommelin.org>

© Stichting Familie Crommelin
Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of gekopieerd zonder voorafgaande toestemming.

Redactieadres:

Onderstal 48
4631 NR Hoogerheide
T: + 31 (0) 16466003
M: 06 45072260
E: info@crommelin.org

Redactie:

Henk Visser en Liesbeth Crommelin
T: + 31 (0) 204044201
E: cromvis@planet.nl

Vormgeving en opmaak:

Marise Knegtman

Productie:

Elco Extension, Amsterdam

Juni 2010

VAN HET BESTUUR - 3

REÜNIE

Villa Jagtlust - 3
De ontvangende familie - 4

VAN DE REDACTIE - 6

FAMILIEBERICHTEN

Een brief uit Amerika - 7

Geboren

Reinhard Willem (Rein) - 7

Overleden

Henk de Kanter - 7
Jeanne Rosen - Crommelin - 10

FAMILIE- ARCHIEF

Familiepapieren naar het archief - 12
Inventarisatie familieportretten - 12

FAMILIE-ACTIVITEITEN

Voorjaarswandeling - 13

FAITS-DIVERS

Presentatie boek C.A.Crommelin - 14
Een graftombe in India - 14
Een bijzondere benoeming - 15

UIT VROEGER TIJDEN

Henrietta Crommelin - 16
Herinneringen aan tante Jet - 16
Een tobberige grootmoeder - 19
Kersbergen - 18

GESPROKKELD

Wie, Wat, Waar - 19

BERICHT PENNINGMEESTER - 20

ADRESSEN BESTUUR - 20

Volgende Journaal:

oktober 2010
bijdragen vóór 15 september

adres:

Weerdestein 130
1083 GH Amsterdam

email:

cromvis@planet.nl

Beste Familieleden,

Alweer een nieuwe editie van ons familiejournaal, onder de bekwame redactie van Liesbeth en Henk!

Met jullie kijken we uit naar onze familieëunie op 6 juni bij Christine en Jan Tijo, die samen met Marielou en May een aantrekkelijk programma hebben voorbereid: we hopen natuurlijk velen van jullie daar weer te ontmoeten! Als kennismaking lees je hier alvast het interview van Désirée met Christine en Jan Tijo.

In het vorige Journaal hebben we reeds vermeld dat Alexander en Robert, na een flink aantal actieve jaren, het bestuur willen verlaten. Daarom vragen we jullie allen je eens te bezinnen of dit een taak voor jou is om voor enige jaren op je te nemen. Graag horen we jullie enthousiasme voor deze taken.

We hopen dat je met plezier dit Journaal leest en weet dat initiatieven om iets te schrijven heel welkom zijn!

Hopelijk tot 6 juni!

May
Alexander
Robert

Samen het Stichtingsbestuur vormend

Villa Jagtlust, locatie voor de Crommelin-Familieëunie op 6 juni

Om zich enigszins een beeld te kunnen vormen van de plek waar de familieëunie dit keer wordt gehouden, noemen wij u graag het boek dat de schrijfster Annejet van der Zijl hierover schreef. Zij zocht een aantal jaren geleden contact met de dichteres Fritzi ten Harmsen van der Beek (1927-2009), maar kreeg van haar nul op het rekest; Fritzi had geen enkele behoefte aan publiciteit. Daarom richtte Van der Zijl zich op de geschiedenis van villa Jagtlust in Blaricum, het huis dat Fritzi halverwege de jaren vijftig kraakte en jarenlang bewoonde nadat zij samen met haar broer het familiekapitaal – door haar ouders vooral verdiend als bedenkers en illustratoren van Flipje van Tiel met de bijbehorende stripboeken - er na het overlijden van hun vader in 1953 in hoog tempo had doorgejaagd en haar ouderlijk huis niet meer kon aanhouden. Wie wil weten waarom Fritzi de publiciteit en openbaarheid schuwt, raden wij aan het boek van Annejet

van der Zijl te lezen en kennis te maken met deze kunstenaarskolonie in Blaricum, waar alles wat God verbod was toegestaan. Jagtlust groeide uit tot een ontmoetingsplaats van de zogenaamde Leidseplein-scene, een bonte verzameling van Amsterdamse dichters, schrijvers, journalisten, acteurs en schilders, zoals Simon Vinkenoog, Ed van der Elsken, Rijk de Gooyer, Cees Nooteboom en Gerard Reve. Tijdens de bijeenkomsten stond niet zozeer de artistieke creativiteit centraal, maar men kwam vooral naar Blaricum om te drinken, te vrijen, te slapen en op het dak in de zon te zitten. Na lezing van het boek zal huize Jagtlust zonder enige twijfel voor u een extra dimensie hebben!

Graag tot ziens op Jagtlust!

*May van Oordt-Crommelin en
Marielou Sandberg-Crommelin*

De ontvangende familie

Désirée Crommelin

Het gebeurt me niet elke dag dat ik een *blind date* heb met een familielid. Alsof ik op een internationaal vliegveld arriveer, staat Tijo in de hal van station Naarden-Bussum met op een groot stuk papier mijn naam geschreven me op te wachten.

Even later bij het haardvuur schetsen Christine van Marle-Crommelin en Tijo van Marle – onze gastvrouw en gastheer van de familiereünie – in grote lijnen dit geschreven portret. Hun huis Jagtlust ademt de sfeer van hun leven met hun vier kinderen John, Francis, Arthur en Isabella en de twee Jack Russell's Q en Sammy. Na jaren in Londen en Hong Kong te hebben gewoond, streken zij ruim 20 jaar geleden neer in Blaricum. Sporen van deze verschillende woonplaatsen vind je terug in de inrichting van het huis. In de klassieke Engelse stijl detoneren de portretten van de kinderen niet met Chinese voorouderportretten noch de zeventiende-eeuwse tekeningen uit

Christine's verzameling met Chinese kwispedoors of kandelaars in de hal. Dit is hun thuis. Na hun huwelijk in 1972 vertrokken Christine en Tijo naar Londen. 'We zaten in onze leuke huisje in Queensdale Road wat verder van de familie en konden lekker onze gang gaan!' mijmert Tijo glimlachend. Hij in zijn nieuwe baan bij de bank J. Henry Schroder Wagg & Co en zij bij Sotheby's op de afdeling Oude Meesters. Ook Christine denkt met veel liefde terug aan die tijd. 'Ik heb toen geleerd goed te kijken en heel veel tentoonstellingen te bezoeken. Zo ontmoette ik ook veel mensen in dat kleine kunstwereldje.' Die relaties kwamen haar goed te pas toen ze een paar jaar later voor zichzelf begon met handelen in oude tekeningen. Drie maanden na de geboorte van hun eerste kind John, richtte zij haar eerste expositie met oude tekeningen in. 'Met die tekeningen bezig zijn en er onderzoek naar te doen, vond ik het leukste.'

In 1982 verhuisde het gezin, intussen uitgebreid met hun tweede zoon Francis, naar Hong Kong waar Tijo voor Schroder een lokale bank ging leiden. Vier jaar

*Reünie 2010 in Blaricum
Désirée Crommelin was op
bezoek bij Tijo en Christine van
Marle-Crommelin, die op 6 juni
de familie zullen ontvangen.*

later bracht echter een aantrekkelijk aanbod van Credit Suisse First Boston het gezin weer terug naar Londen. Enigszins onverwachts verhuisden de Van Marle's drie jaar later terug naar Nederland, waar Tijo de leiding kreeg over de Nederlandse vestiging van CSFB in Amsterdam.

Het vinden van Jagtlust was een toevalstreffer. Makelaars boden hen het huis niet eens aan, omdat het in zo'n slechte staat was. Zeker nadat het jarenlang - zoals Annejet van der Zijl in haar boek *Jagtlust* zo treffend beschrijft – 'een artistieke vrijplaats was van on-Hollandse allure.' Tijo vond het huis zelf in de krant. 'Ik kende het huis en zijn reputatie. De hockeyclub lag naast 'deze poel des verderfs', waar wij geacht werden verre van te blijven.' Ondanks dit vielen Tijo en Christine voor Jagtlust. Binnen tien minuten besloten ze het te kopen in de overtuiging er iets van te kunnen maken. 'De verbouwing liep wel wat uit, zodat we wekenlang met plastic kampeerbestek en borden hier op zolder kampeerden', herinnert zich Christine lachend. 'Op weg naar kantoor stroopte Tijo dagelijks bovenaan de trap uit voorzorg wel even zijn broek op vanwege het stof.' Na al die jaren genieten ze nog steeds van het huis, de tuin en niet te vergeten van de tennisbaan achter in die tuin. Daar spelen ze regelmatig samen of met vrienden.

De nabijheid van Amsterdam wordt, zo blijkt uit hun verhalen goed benut: voor zowel het Muziektheater als het Concertgebouw hebben ze abonnementen. En Tijo heeft, zo vertelt hij, net met zoon Arthur de tentoonstelling van

Over Desirée Crommelin:
Na haar studie geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam werkt zij als freelance journaliste en tekstschrijver. Haar interviews en analyserende achtergrondartikelen verschijnen in vakbladen, bedrijfsbladen en diverse publicatijschriften in binnen- en buitenland. Deze publicaties bestrijken een breed scala aan onderwerpen: van innovatieve economie, duurzaamheid tot en met politiek en geschiedenis.

Paul Gauguin in het Van Gogh museum gezien. ‘Mijn kantoor ligt tegenover het van Gogh museum.’ Want sinds zijn pensioen in 2000 bij CSFB is hij voor zichzelf begonnen. Iets dat hij al jaren wilde. Samen met een partner heeft hij Theta Capital Management bv opgericht, dat adviezen geeft in investeren in hedge funds. Nu na negen jaar werken er veertien mensen. ‘Een wat uit de hand gelopen hobby’, noemt hij Theta trots, waarvoor hij elke dag met plezier naar kantoor rijdt.

Hun tweede huis dat zij tien jaar geleden in Toscane kochten en restaureerden, inspireerde Christine terug te gaan naar de collegebanken. In 2003 schreef ze zich in voor de studie Italiaans aan de UvA, waar ze vorig jaar afstudeerde. Met haar kunsthistorische achtergrond koos zij als onderwerp van haar afstudeerscriptie: de invloed van Dante op afbeeldingen van het Laatste Oordeel in de Italiaanse Renaissance. Terwijl we samen in de eerste zonnestraal van het jaar zitten uit de wind en in winterjassen gehuld, vertelt Christine onder het genot van een kop thee meer over dit onderzoek. ‘Tijdens mijn scriptieonderzoek genoot ik weer, maar nu met een heel ander doel voor ogen, zo van het bezig zijn met die afbeeldingen. Of het nu schilderijen of tekeningen waren. Ik moest terugdenken aan mijn Oude Meesters-tijd en hoorde weer de stem van mijn baas bij Sotheby’s ‘Kijken, kijken en nog eens kijken.’ Het was zo fascinerend op zoek te gaan naar hoe Dante die rondom 1300 leefde, invloed had op de afbeeldingen van vijftiende en zestiende-eeuwse schilders.’ Later in

haar kamer toont ze trots de foto op haar bureau van haar afstuderen in aanwezigheid van Tijo en hun dochter Isabella. De komende maanden, zo bekend de vrouw des huizes, vraagt groot onderhoud aan Jagtlust haar aandacht. ‘De buitenkant wordt geschilderd. We hebben de luiken er al af gehaald. Voor de zomer zal het huis weer wit zijn en hangen de groene luiken weer op hun plaats.’

↑

Christine (1950)

~~Als jongste dochter van Ru Crommelin en Miek Schorer werd zij in Den Haag geboren. Op achtjarige leeftijd verhuisde ze naar Engeland, toen haar vader tot marine-attaché in Londen werd benoemd. ‘Zonder de taal te spreken werd ik naar een Engelse meisjesschool gestuurd. Daar onder leeftijdgenootjes leerde ik binnen drie maanden de taal! Ik heb een onvergetelijk tijd op die school gehad. Want vergeet niet, dat ik een nakomertje was en dat mijn oudere broer en zus al uit huis waren en in Nederland woonden.’ Na de middelbare school in Den Haag ging ze kunstgeschiedenis in Leiden studeren. ‘Na een jaar koos ik toch voor een praktische aanpak van het vak met een opleiding in het Victoria & Albert Museum, waarvoor zware toelatingseisen golden.’ Vlak voordat ze daar zou beginnen ontmoette zij Tijo op een feest op de Hooge Vuursche. Een vonk sloeg over. ‘Hij vroeg mijn telefoonnummer en ik dacht: ‘Die belt toch niet!’ Maar Tijo belde! In 1972 trouwden ze.~~

Tijo (1940)

~~Geboren en getogen in Laren bewaart Tijo slechts vage herinneringen aan de oorlogsjaren. Herinneringen aan Oostenrijkers die bij hen ingekwartierd waren en die hun tanks in de tuin parkeerden. Aan overvliegende V2’s en natuurlijk aan de thuiskomst van zijn vader na de bevrijding. ‘Ik herkende de man in dat mooie uniform met die grote auto met een ster erop niet en verstopte me achter mijn moeders rokken. En onze kinderen weten, dat ik brandnetelsoep en brood van bloembollenmeel te eten kreeg.’ Na zijn kandidaats Economie aan de GU in Amsterdam en vervroegde dienstplicht bij de cavalerie vertrok Tijo naar de Verenigde Staten om aan Harvard zijn MBA te doen. De praktische Angelsaksische benadering van de case-methode was voor hem na die gortdroge studie in Amsterdam een verademing. Het was twee jaar hardwerken met drie cases per dag uit verschillende disciplines om te analyseren. ‘Maar daarna wist ik wel wat ik wilde gaan doen.’ Hij solliciteerde bij de bank Pierson, Heldring & Pierson in Amsterdam. Als hij na een paar jaar aan verandering toe is en overweegt weer naar het buitenland te gaan, komt de verandering geheel onverwachts in een gedaante van Christine Crommelin. Na hun huwelijk vertrok hij met haar naar Londen.~~

Het is verheugend te ervaren dat van alle kanten zo positief is geregeerd op het nieuwe 'jasje' van het Journaal. De waardering geldt in de eerste plaats Marise Knegtmans, die de inhoud op een zo overzichtelijke en aantrekkelijke wijze vorm gaf. Als we op de ingeslagen weg door willen gaan, betekent dit niet alleen dat we alert blijven op de inhoud van het Journaal, als verslaggeving van wat er in de familie gaande is, maar dat we ook opmerkelijke gebeurtenissen in het (boeiende) verleden blijven signaleren. Daarnaast willen wij door middel van interviews aandacht schenken en bekendheid geven aan familieleden die nu actief zijn, op wetenschappelijk, cultureel, sociaal en politiek gebied.

Door uitbreiding van de redactie met een aantal vaste medewerkers kan een wisseling van de wacht geleidelijk tot stand komen. Het zwaartepunt ligt hier natuurlijk bij een vakkundige invulling van de eindredactie.

Rest ons nogmaals de aandacht van alle familieleden te vragen voor het belang van de inventarisatie van familieportretten, waarbij we een beroep doen op iedereen om mee te werken aan de realisering van dit project.

Formulieren voor de beschrijving zijn, zoals eerder gemeld, aan te vragen bij Anne Marie en Liesbeth. Tijdens de reünie zullen voldoende van deze formulieren aanwezig zijn.

Ook voor het aanmelden van belangrijke familiedocumenten en foto's van vroeger, maar ook uit een recenter verleden, vragen wij uw aller medewerking.

↑

Henk Visser en Liesbeth Crommelin

WAT GEBEURT ER IN DE FAMILIE?

Om informatie over bijzondere gebeurtenissen in de familie bij elkaar te krijgen, is de hulp van alle lezers nodig. Behalve geboorte, huwelijk en overlijden, zijn ook examens, promoties, bijzondere onderscheidingen, interessante reizen of verhuizingen, de moeite waard om elkaar deelgenoot van te maken.

Meldt uw familienieuws bij de redactie, dan wordt het geplaatst in het volgende Journaal.

GEBOREN

-
In Naarden op 10 april geboren:

Reinhard Willem (Rein)

zoon van Wynand Crommelin en
Philippine Crommelin-Risch
kleinzoon van Robert Crommelin
en Carla Crommelin-Troost

↑

OVERLEDEN

-
4 maart 2010

Henk de Kanter

-
8 april 2010

Jeanne Louise Crommelin

Henk de Kanter

30 juli 1928 tot 4 maart 2010

Een Amerikaanse Hollander - Een Hollandse Amerikaan

Weinig familieleden hebben zoveel bekendheid gekregen als Henk de Kanter, jongste kind van Philippe de Kanter en Kitty Crommelin, jongere broer van Liet en Wilna.

Wie heeft hem niet eens ontmoet bij de familiebijeenkomsten waar hij een trouw bezoeker was of tijdens een verblijf bij Liet in Hengelo. Ook heeft een aantal familieleden hem in zijn bijzondere huis in Santa Ana bezocht.

Voor degenen die regelmatig contact met hem hadden, was het in de afgelopen maanden al duidelijk geworden dat zijn lichamelijke toestand snel slechter werd en dat hij de grote familie-reünie dit jaar niet meer mee zou maken.

Dat hij zo ver woonde, maakte het afscheid voor zijn zusters extra zwaar, maar gelukkig konden Liet's kinderen,

Manja en Jan Willem, Henk tot steun zijn in de laatste dagen van zijn leven.

Enkele jaren geleden werd in het Crommelin Journaal reeds het levensverhaal van Henk de Kanter opgenomen. Zijn wellevendheid en belangstelling waren oprecht, ouderwets, maar hij bleef ook iets jongensachtigs houden. Wij zullen hem, zijn stem en zijn brieven zeer missen.

↑

Liesbeth Crommelin

Henk Visser

Herinneringen aan Henk

*Door Liet Koppen-de Kanter
Hengelo, april 2010*

Henk werd geboren toen ik dertien jaar was. Omdat ik op mijn twintigste het huis verliet en – getrouwd – naar Argentinië vertrok, heb ik de eerste jeugdjaren van ‘mijn kleine broertje’ maar 7 jaar meegemaakt.

Ik herinner me hem als een gevoelig, inventief jongetje. Hij was dikwijls aan het knutselen, speelde met treinen en ik zie nog voor me hoe hij soms onze zitkamer volbouwde met allerlei ingenieuze mecano- toestellen.

Wilna, 3 jaar ouder dan Henk, herinnert zich dat hij samen met vader scheepjes maakte van allerlei materiaal en ook veel vliegers, die ze dan samen gingen oplaten.

School vond Henk niet prettig. Ik denk dat hij met zijn fantasierijke, inventieve geest niet goed paste in het Nederlandse, vrij schoolse systeem van toen. Ik heb nog een schrift van hem met opstellen uit zijn lagere-schoolperiode, allemaal zeer origineel, met veel fantasie en humor geschreven. Zijn onderwijzer had daar niet veel waardering voor. Onder één van die verhalen is diens commentaar: ‘doe voortaan maar gewoon, dan is het al gek genoeg’.

Dat onze ouders hebben ingezien dat Henk zijn toekomst beter in Amerika zou kunnen zoeken is een zegen geweest voor hem.

Zijn talenten, ambities en vooral ook zijn vrijheidszin konden zich daar ontplooiën en beter tot hun recht komen dan in Nederland mogelijk was geweest.

Ondanks zijn liefde voor Amerika en het feit dat hij er zich meteen ‘thuis’ voelde is Henk ook ‘Hollands’ gebleven.

*Liet, Wilna, Henk de Kanter
ca 1932*

Ik heb me er altijd over verbaasd dat hij accentloos Nederlands is blijven spreken, nooit naar een woord hoefde te zoeken, terwijl hij zijn moedertaal zelden of nooit meer sprak in Amerika. Hij had een sterk ontwikkeld taalgevoel; hij heeft iemand weleens tijdelijk Franse les gegeven in Amerika!

Zijn band met familie en vrienden in Holland is altijd heel hecht gebleven. Ik denk dat de behoefte aan al die contacten bij het ouder worden alleen maar sterker is geworden. Talloze malen is hij naar Holland gekomen om ons op te zoeken: Wilna en mij, onze gezinnen, vrienden en vriendinnen en – niet te vergeten – om de familiereünies zowel van de Crommelins als de de Kanters, bij te wonen.

Toen moeder (Kitty de Kanter) in 1967 bij ons in Hengelo is komen wonen, was Henk er altijd rond de Kersttijd. Hij hoopte dan dat het hard zou vriezen, want hij was dol op schaatsenrijden! Ook later, na moeder's overlijden in 1988, bleef hij bijna ieder jaar komen, meestal in een warmer seizoen. 't Eerste wat hij altijd deed als hij in Hengelo kwam, was het opzetten in de tuin van de draadloopinstallatie, die hij hier had gemaakt en die op zolder lag te wachten op zijn volgende bezoek.

Veel ‘voorstellingen’ heeft hij hier gegeven, voor burens, vrienden en kinderen. Iedereen die kwam kijken mocht eerst oefenen op de lage draad – een enkeling

mocht even proberen op de hoge draad, waarop Henk zelf heen en weer liep. Een uitgebreid artikel in ons streekdagblad, met interview en foto's, zorgde voor publiciteit. Soms kwam een hele schoolklas kijken.

Wat genoot Henk van dit alles! Hij was gevoelig voor erkenning en bewondering.

Gelukkig heeft hij van beide veel ontvangen in zijn kleurrijke leven.

De laatste jaren kon hij helaas niet meer naar Nederland komen door zijn steeds slechter wordende gezondheid. Door brieven en telefoongesprekken hebben we tot heel kort voor zijn dood intens contact gehouden.

Heel graag had ik Henk nog willen opzoeken in deze laatste periode van zijn leven, maar helaas kon ik dat niet meer. Heel dankbaar ben ik dat twee van mijn kinderen, Jan Willem en Manja, naar hem toe zijn gegaan en zijn laatste dagen en het afscheid hebben mee kunnen maken.

Henk was een fijne broer- Wilna en ik zullen heel warme herinneringen aan hem bewaren. Hij had altijd grote belangstelling en gevoelens van medeleven voor ons en ook voor onze kinderen, waarvoor we ieder op eigen wijze heel dankbaar zijn.

Samen hebben we op 7 maart hier in de tuin een boompje voor hem geplant dat op dit ogenblik prachtig in bloei staat.

↑

Door Manja Greutert, mei 2010

Begin maart j.l. vlogen mijn broer Jan Willem en ik naar Californië. Het was al geruime tijd bekend dat het met oom Henk (de broer van mijn moeder Liet Koppen-de Kanter) niet goed ging. De laatste weken ging het snel bergafwaarts met hem. Hij had de artsen al een aantal keer verbaasd dat hij er nog was. Wij wisten dan ook niet of wij hem nog in leven zouden aantreffen. Om die kans zo groot mogelijk te laten zijn vervroegden we onze, in eerste instantie op 4 maart geplande reis met enkele dagen. Dat was de beste keuze die we hadden kunnen maken. 4 maart bleek zijn sterfdag te worden.

We ontmoetten Henk de dag van aankomst, aan het eind van de middag, 2 maart. Doorschijnend was hij, al een beetje weg, maar aan de andere kant zo overduidelijk blij met onze komst. Verassend helder was hij en we praatten een half uurtje met hem. Hij maakte een plan om de volgende dag per rolstoel met ons in zijn huis een ronde te maken, want we waren het roerend met elkaar eens: al die speciale bezittingen van hem moesten zoveel als mogelijk in de familie blijven. Niet in geld een boedel van grote waarde maar wel één met een rijke, persoonlijke geschiedenis, waarbij de vele door zijn vader (Philip de Kanter) gemaakte schilderijen een belangrijk onderdeel vormen. Voor wie nooit in Henk zijn huis is geweest: je treft daar een soort museum, vol met schilderijen, aquarellen (door hem zelf gemaakt), curiositeiten, uitvindingen en speelgoed (een trein op rails die als een lift naar boven en beneden kan, compleet met bijbehorende geluiden). En natuurlijk veel dat refereert aan één van zijn grootste passies: het draadlopen.

Die rondgang door het huis, het verder spreken over zijn naderende einde, het mocht er niet meer van komen. Want die nacht ging hij hard achteruit en donderdag, 4 maart, liet hij het leven los. Ik was erbij tot op het laatst. Een indrukwekkende ervaring die niet makkelijk was maar waar ik met grote dankbaarheid op terugkijk. We waren op tijd geweest. We hadden aan zijn zijde kunnen zijn in die laatste dagen. Mijn broer en ik hadden een ervaring gedeeld die onze toch al hechte band, nog sterker verankerd had. En die dagen daarna werken wij uren zij aan zij om zijn nalatenschap in ere te houden. Het grootste deel ervan komt naar Nederland en zal verdeeld worden onder zijn neven en nichten. Die zullen de geschiedenis levend houden.

We organiseerden, geholpen door een goede vriend van Henk, in die relatief korte tijd dat we er waren, een memorial service. Jan Willem sprak daar, vertelde over zijn herinneringen aan Henk, een typing van wie hij was. Dit is wat hij zei: ‘Wij – de kinderen van Liet - hebben veel tijd met Henk doorgebracht, want vaak kwam hij naar Nederland om samen met zijn familie te zijn. Hij logeerde dan bij mijn moeder.

Mijn eerste herinneringen aan hem dateren van toen wij nog klein waren. Henk vergezelde ons gedurende de strandvakanties naar Domburg en ik weet nog hoe hij reusachtige vliegers bouwde. Langs het vliegertouw voerde hij allerlei dingen naar boven om ze vervolgens hoog in de lucht weer los te laten, zoals hoeden en rollen toiletpapier. Hij kreeg het ook voor elkaar om een fototoestel mee de lucht in te sturen, samen met een brandende sigaret die ervoor zorgde dat er op het juiste moment een foto werd gemaakt. Er bestaan nog vele afdrukken van deze

vroege, fascinerende luchtfoto's.

In de loop der jaren zagen we hem komen en gaan, soms alleen, soms met een vriendin en soms met weer een andere vriendin.

Henk, handig als hij was, wilde altijd iets te doen hebben en voerde allerlei klussen uit in en rondom het huis van mijn moeder. Van het repareren van klokken tot het slijpen van de tafelmessen. Vooral in dat laatste werk ging hij zó op dat – tot mijn moeders wanhoop - er uiteindelijk niet heel veel over was van die messen. Ze herinneren nog wel altijd aan zijn vele bezoeken.

En dan was er natuurlijk het draadlopen. De hele installatie die daarvoor nodig was, zette hij jaar in jaar uit op in mijn moeders tuin. Hij zorgde ervoor dat de hele buurt op de hoogte was van zijn act zodat vele belangstellenden kwamen kijken. Mijn moeder had er ondertussen een dagtaak aan om iedereen van koffie en thee te voorzien. Voor iemand als Henk, die genoot van publiek en applaus, was dat uiteraard nog niet genoeg. Hij rustte niet totdat ook de plaatselijke krant was langs geweest en hij de volgende dag in beeld en tekst voorpaginanieuws was. Henk was een unieke oom. Hij zal bij velen voortleven in hun herinnering. Ik stel me zo voor dat hij op dit moment bezig is daarboven zijn draad tussen de planeten te spannen. En ja, er is een gereede kans dat hij, wanneer hij erop loopt, niet al te veel aan heeft'

De laatste dag van ons verblijf sloten wij de cirkel. We namen Henk zijn as mee en strooiden die uit in zee, vanaf een rots bij Laguna beach, een plek die hem zeer dierbaar was. Er was nog net een streepje zonlicht aan de horizon.

↑

Op 94-jarige leeftijd overleden

Jeanne Louise Crommelin

25 februari 1917 tot 8 april 2010

Na een langdurig ziekbed is op 8 april in overleden Jeanne Louise Crommelin, geboren 25 februari 1917 in huize het Malster in Brummen.

Zij was gehuwd met George Rosen, ambassadeur van de Duitse Bondsrepubliek in Uruguay. Hij stierf in 1961.

Wie herinnert zich haar niet van familie-reünies, waar zij een trouwe bezoeker was. Een fiere dame, eigenzinnig en beminnelijk, zo was zij nog op hoge leeftijd.

In het Journaal, najaar 2005, schreef zij een boeiend verhaal over haar jeugd in Brummen, over haar ouders en haar grootouders, met herinneringen o.a. aan de tantes Crommelin van huize Wijnbergen bij Diepenveen.

Uit Nederland waren de kinderen van Willem en Renée aanwezig bij de sobere crematieplechtigheid in Zuid Engeland. Later dit jaar zal er nog een dienst worden gehouden in de Hollandse Kerk in Londen, waar ook de as zal worden bijgezet.

↑

Reinhard en Robert zonden ons de volgende herinnering aan hun tante:

Op 8 april jl. overleed Jeanne Louise Rosen-Crommelin, 93 jaar oud, in het verpleeghuis in de nabijheid van de woonplaats van haar enige dochter Nina Booth-Rosen, Crowborough East Sussex waar zij verzorgd werd. Die laatste tweeënhalf jaar was er nauwelijks enig contact over met haar naasten vanwege de gevolgen van de ziekte van Alzheimer waaraan zij al langere tijd leed. Naast verdriet over haar verscheiden is er in zekere zin ook opluchting omdat haar laatste jaren niet makkelijk waren voor haarzelf en voor degenen die haar lief hadden.

De crematieplechtigheid vond in Worth Crematorium plaats op 16 april jl. en

werd geleid door ds. Juup Werkhoven-Romeijn, de Nederlandse dominee in Londen.

Zij verwoordde mooi dat Jeanne haar hele leven onorthodoxe keuzes maakte, al jong door een engagement te verbreken, door na de Tweede Wereldoorlog met een Duitser te trouwen die bovendien twintig jaar ouder was dan zij, door naar Engeland te verhuizen maar ook in haar geloof door haar voorkeur voor het Oude boven het Nieuwe Testament, voor God boven Jesus. In de door haarzelf enkele jaren terug uitgekozen lezingen tijdens de afscheidsplichtigheid kwam die levenshouding tot uiting omdat zij met Prediker 3:1-11 en de Brief van Jacobus 3:13-18 'gedrag/levenshouding' eerder dan 'geloof' centraal stelde.

Jeanne voelde zich sterk verbonden met de Joodse wereld en het Joodse geloof en ook dat past in haar zoëven beschreven keuzen.

Zo was Jeanne gefascineerd door de beroemde Joodse voorvader van haar man, Ignaz Moscheles, 19e eeuwse Boheemse componist, die gesprekken voerde met Beethoven en les gaf aan de jonge Mendelssohn. Zij heeft zich ook ingezet voor de erkenning van 's mans muziek en meegewerkt aan de toestandkoming van een herdenkingsfestival te zijner ere in Praag. Muziek was sowieso een rode draad in het leven van Jeanne en Londen een uitgelezen stad om inhoud aan die liefde te geven. Jeanne heeft niet alleen van heel veel muziek genoten maar ook van daaruit voortvloeiende contacten met en verhalen over musici en muziekkliefhebbers. Zo stuurde zij haar vele logees op het gastvrije adres Westmoreland Road 37, LONDON SW13 steevast naar concerten, Royal Albert Hall ('Je gaat maar gewoon in de rij staan.'). Royal Festival Hall, enz..

Het programma was haar altijd precies bekend.

Hoezeer zij ook genoot van haar leven in Engeland, Jeanne behield een zwak voor haar Nederlandse wortels, koesterde haar familiebanden en vriendschappen. Zo bezocht zij wanneer enigszins mogelijk familiereünies en andere hoogtijdagen.

Jeanne Crommelin was de tweede dochter van het echtpaar Lou Crommelin en To Doorman uit Brummen. Hun oudste dochter Laura kwam om in een verkeersongeluk in 1948 op Java. Jeanne was daarmee aan de Crommelinkant de enige volle nicht van mijn vader, Willem. Qua leeftijd scheelden zij niet veel: hij was een jaar ouder dan zij. Ze konden het goed met elkaar vinden.

Jeanne is vermoedelijk dankzij die band een begrip in het gezin waaruit ik afkomstig ben. In de vroege jaren '60 uitte zich dat tot haar verdriet niet in bezoeken aan Detmold waar zij zich na het verlies van haar man George had gevestigd, maar na haar verhuizing naar Londen in de tweede helft van dat decennium verbeterde dat, eerst door bezoeken van mijn ouders, later door een logeerpartij van broer Robert met onze moeder en nog weer later door zelfstandige uitstapjes naar Engeland van vrijwel ieder van ons gezin. Dat contact zet zich als vanzelfsprekend voort met dochter Nina.

Jeanne blijft ons bij als een opgeruimd en blijmoedig mens, vol humor, een perfecte moeder voor haar dochter met wie zij een bijzondere tweeënheid vormde en als een dierbaar familielid aan wie wij met dankbaarheid blijvend terugdenken.

↑

Reinhard

Onze dierbare tante Jeanne was een warme, hartelijke, 'considerate' persoonlijkheid.

Meestal met een lach en een grap, soms ook scherp, maar wel raak over anderen. Het was een voorrecht haar zo vaak te ontmoeten en plezier met haar te hebben over dit wonderlijke, mooie leven.

Haar jeugd op het Malster – alleen de naam al roept een wereld op van vooroorlogse rust en levenstempo. Haar vader Lou die dit liefelijke buiten bij Brummen bestierde, haar zuster Laura, met wie ze opgroeide en die ze al heel jong moest verliezen – een litteken voor het leven.

Haar man, Duits diplomaat, begaafd, grappig, haar grote liefde (in zijn woorden: 'I'm her last case') met wie ze over de wereld reisde om zich na zijn vroege dood (1961) in Detmold te vestigen met de andere love of her life: haar dochter Nina. Later in Barnes, suburban London, de stad waar ze zo van genoot, vooral door de muziek. Wie haar gekend heeft zal haar met een dierbare glimlach herinneren, haar solidariteit en warmte, haar impliciete knipoog, dat het leven niet al te ernstig genomen hoefde te worden.

↑

Robert

Familieportretten

De inventarisatie van de her en der aanwezige familieportretten heeft, na het bericht hierover in het vorige Journaal nog maar weinig opgeleverd.

Zegge en schrijve één familielid zond de gegevens van de bij hem aanwezige portretten. Een wel erg mager resultaat als we bedenken hoeveel portretten er nog in de familie aanwezig zijn.

Wil de inventarisatie zinvol zijn, dan dienen er toch zoveel mogelijk gegevens beschikbaar te komen.

Vandaar nogmaals een (dringend) verzoek portretten te melden aan :

Liesbeth Crommelin,
telefoon 020- 4044201
e-mail: cromvis@planet.nl
of:

Anne Marie Sillem - Crommelin,
telefoon 070 - 3246769
e-mail: amcrommelin@hetnet.nl

Ook verwijzingen naar andere vindplaatsen zijn welkom.

Per ommegaande krijgt u dan het benodigde aantal formulieren toegestuurd, waarop nadere bijzonderheden kunnen worden vermeld.

Stel ons niet teleur!

↑

Familiepapieren naar het archief

Nu het – voornamelijk door Onno Crommelin verzamelde – familiearchief is ondergebracht in het Stadsarchief Amsterdam, is het van belang dat ieder lid van de familie zich bezint op her en der bij de familie aanwezige oude documenten, brieven, dagboeken, reisverslagen, familiefoto's en dergelijke, die kunnen worden toegevoegd aan het reeds bewerkte archief.

Met het Stadsarchief is afgesproken, dat door ons zal worden geïnventariseerd welke stukken op een nader te bepalen tijdstip kunnen worden overgedragen. Het is dus van belang om zo spoedig mogelijk een overzicht te krijgen van dergelijke stukken.

Twijfelt u bij bepaalde documenten over het belang van archivering, schroom dan niet om Anne Marie of Liesbeth te benaderen. Hun adressen vindt u onder het bericht over de familieportretten.

Archiveren reikt verder dan alleen het verzamelen en bewaren van oude zaken. Soms kan het ook recent materiaal betreffen.

Wat betreft het eventuele bezwaar dat bepaalde zaken nu nog te 'vers' zouden zijn: het Stadsarchief hanteert de regel dat een door u aangegeven termijn zal worden aangehouden voor het openbaar maken.

Stadsarchief Amsterdam
Vijzelstraat 32
1007 EC Amsterdam

Postbus 51140
1017 HL Amsterdam
tel. + 31(0)20 2 511 511

Openingstijden

dinsdag t/m vrijdag 10.00 - 17.00
zaterdag en zondag 11.00 - 17.00
Gesloten op 1ste kerstdag en 1 januari,
open op 2de kerstdag.

Het Stadsarchief is bereikbaar vanaf het CS met tram 16,24 en 25, halte Keizersgracht.

De inventaris van het familiearchief Crommelin kan ook via internet worden geraadpleegd: www.stadsarchief.amsterdam.nl, toegangsnummer 31153. De foto's daarin kunnen worden bekeken via de Beeldbank en dan zoeken op Crommelin. Ook via de Archiefbank zijn bepaalde documenten en foto's op te roepen.

↑

Familie op stap, vrijdag 9 april

Het was een stralende dag, toen we ons verzamelden bij Lous en Robert in Velp voor een stevige koek met koffie. Dan op weg naar Dieren, vanwaar we de bossen in liepen op weg langs de Veluwe naar Carolinahoeve en de Posbank. Een prachtige wandeling met verre uitzichten, lenteknoppen, bloesems en uitbundig vogelgekwetter. Op de Posbank voegde tante May zich tot ieders vreugde bij ons om een stevig stuk mee te wandelen richting Velp. Daar was bij aankomst weer de gezellige gastvrijheid van Robert en Lous, met heerlijke lasagna en een glaasje wijn, waar inmiddels ook Mariad bij was aangeschoven.

We keken voldaan terug op deze mooie dag in een prachtig stuk Nederland.

Robert en Lous, heel hartelijk dank!

↑

Robert Naarden

Onze volgende wandeling zal zijn op 5 november. Wil je mee: geef je op bij Claudine, e-mail: claudine@tiscali.nl

wandeling 9 april

vlr achterste rij:

Liesbeth, Robert Velp, Lous,
Claudine, Alexander, Loukie
voorste rij:

Françoise, Flika, Elske,
tante May, May
Gulian en Trix te ver weg,

Robert Naarden nam de foto.

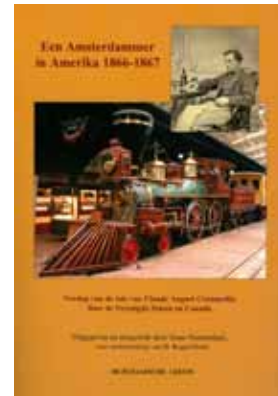

Presentatie boek: Een Amsterdamer in Amerika

Op 9 januari 2010 in Felix Meritis, Amsterdam.

Van de familieleden die zich hadden opgegeven voor deze bijeenkomst hadden tenslotte tien Amsterdammers het extreme winterweer getrotseerd. Ook Anneke van Veen van het Stadsarchief, conservator van de foto afdeling en Dick van der Spek, die met een aantal kaartjes het reisverslag verhelderd heeft, waren aanwezig.

Guus Veenendaal moest helaas afzeggen en ook Govert Deketh die speciaal uit Zwitserland naar Vorden was gereisd en met Mieke en zijn moeder naar Amsterdam zou rijden, durfde de tocht niet aan. De uitgever Walter Wybrands had het eerste exemplaar aan Totie Deketh willen uitreiken, als oudst aanwezige van de familie. Die eer viel nu Liesbeth te beurt. Het tweede exemplaar kreeg Désirée Crommelin, de historicus en journalist van de familie.

Tijdens de bijeenkomst in Amsterdam ontstonden geanimeerde gesprekken over zeer uiteenlopende onderwerpen. Hartverwarmend waren ook de kopjes thee en koffie en tot slot het glaasje wijn. Om vijf uur stapte iedereen op haar/ zijn fiets of liep voorzichtig door de kristalachtige sneeuw huiswaarts.

Helaas waren er niet meer boeken aanwezig die dag, maar tijdens de reünie zal dat ruimschoots worden ingehaald. Zorgt dus allen dat u de reis dwars door Amerika, door een ondernemend familielid uit de negentiende eeuw beschreven, zelf kunt meemaken.

↑

Een graf in India

Een vriendin van Liet de Kanter bracht een bezoek aan India en trof daar op een kerkhof in een klein dorp, Kalkapur, even buiten Murshidabad, de vroegere hoofdstad van Bengalen, het graf aan van Charles Crommelin (1717 - 1788). Charles Crommelin was de zoon van Marius Antonius (1685 - 1720) die in 1706 vanuit Lausanne in Bombay arriveerde. In 1760 werd Charles gouverneur van Bombay. Hij huwde Mary Arden, maar had daarnaast nog een relatie, waaruit twee kinderen voortkwamen. In 1767 vertrok hij als zeer welgesteld man naar Engeland, maar zijn beleggingen in de East India Company vielen zo tegen dat hij in 1772 weer naar India terugkeerde, ditmaal als koopman, net als zijn vader. In 1777 was hij in Ceylon

en in 1784 bekleedde hij de functie van Brits consul in Goa. Volgens de inscriptie op de grafsteen: 'To the memory of Charles Crommelin Esq. who died on the 25th December 1788. Aged Eighty one Years.' zou hij in 1707 zijn geboren en niet in 1717, zoals o.a. in het Blauwe Boekje te vinden is.

In het Journaal van het voorjaar 2006 is een uitvoerig bericht van Richard Pugh opgenomen over de Crommelins in India.

Charles wordt gezien als de stamvader van de Indiase en Australische familietakken.

↑

Een bijzondere benoeming

Al sinds het begin van 2001 is Maryse Trannois nauw betrokken geraakt bij het onderzoek naar de Crommelin familie. Er ontstond een actief samenwerkingsverband, eerst vooral met Miff Crommelin die toen net met een Crommelin website begon. Hij was steeds op zoek naar nieuwe data en gegevens over de familie en vond in Maryse een enthousiaste partner die het grootste deel van haar vrije tijd besteedde aan onderzoek in archieven.

Vooraf Govert Deketh werkt veel met haar samen bij zijn onderzoek naar nieuwe familiefeiten, onder andere over Isaac Mathieu Crommelin (geboren in Saint Quentin in 1730 en gestorven in Saint Germain in 1815), auteur van een aantal boeken.

Maryse Trannois maakte een copie en transcriptie van de Mémoires van Isaac die nu te lezen zijn via de website, www.crommelin.org, zowel in de originele versie als in de Engelse vertaling.

Maryse was ook nauw betrokken bij de organisatie van twee Crommelin-reünies, in 2002 en in 2004. Zo organiseerde zij uitstekend voorbereide bezoeken, ontvangsten en excursies per bus. Ook zorgde zij ervoor dat een grote collectie van genealogische documenten en foto's geraadpleegd kon worden door alle bezoekers van de reünies.

Haar voortdurende belangstelling voor de geschiedenis van de familie Crommelin blijkt ook uit het feit dat zij blijft zoeken naar genealogische gegevens. Zij copieerde bijvoorbeeld de oudst bekende geboorte-, huwelijks- en overlijdenscertificaten van Crommelins, die zich tegenwoordig in de departementale archieven in Laon bevinden.

Verder speurt zij op internet naar Crommelin memorabilia en boeken. Dank zij haar kon Govert de twee delen van een ander boek door Isaac Mathieu verwerven, 'L'Espion de La Révolution Française', geschreven in 1797 bij het begin van de Franse Revolutie.

De transcriptie die Maryse hiervan maakt met hulp van Hanneltje Crommelin-van der Minne, is ook te bekijken op de website.

Maryse Trannois, geboren in 1952, was tot 2007 fulltime lerares en daarnaast actief in een aantal functies op het gebied van het archiefwezen en de geschiedenis van Saint Quentin en het Departement Aisne.

Kortgeleden werd zij benoemd tot president van de Société Académique in Saint Quentin. Aardig om te vermelden is nog dat de Académie 154 leden telt en drie 'Membres d'Honneur'. De Familie Crommelin is één van die drie, een grote eer!

↑

Henrietta Wilhelmina Crommelin overtuigend bezig

Foto Stadsarchief Amsterdam

Het vierde kind van Gulian Cornelis Crommelin en Louise Smissaert, was Marinus (1838-1907). Hij huwde een rijke erfdochter, Sophia van Dielen (1837-1919). Zij kregen een dochter, Louise, die op 3-jarige leeftijd stierf. De twee andere kinderen uit dit huwelijk waren: Henrietta (1870-1957) en Claude (1873-1946). Hun vader kocht na de dood van Gulian Cornelis in 1891 het ouderlijk huis + het bijbehorende landgoed De Lathmer bij Deventer.

Nadat het huis in 1911 door brand verloren ging, gaf Claude, nog in hetzelfde jaar, de architect van Nieukerken opdracht tot het ontwerpen van het nu nog aanwezige 'kasteel'. In 1919 kwam daar nog een poortgebouw met dienstwo-

ning bij. Het huis is door Claude nooit bewoond.

In 1919 erfden Henrietta en Claude van hun ouders o.a. het landgoed Kersbergen in Zeist, dat zij in 1927 verkochten. Alleen de naam van de huidige villawijk herinnert er nog aan. Henrietta woonde een groot deel van haar leven in de villa 'Sunnyside' aan de Dribergseweg.

Hier ontplooidde zij haar talrijke activiteiten, die in de eerste plaats gericht waren op de bestrijding van drankmisbruik. Daarnaast kreeg ook het Zendingswerk haar aandacht en energieke ondersteuning.

Haar ijverige bemoeiingen gingen nog veel verder:

De vredesbeweging, armenzorg, open-

bare bibliotheek, zondagsschool, plaatselijke politiek en nog zoveel andere zaken ten dienste van de samenleving.

Pierre Rhoen, gemeente-archivaris van Zeist, gaf haar persoonlijkheid kernachtig weer: 'Velen kenden haar als een sterke, ietwat hoekige persoonlijkheid, die tot het einde toe een leven-voor-anderen heeft geleid. Zij kende tal van markante figuren uit de christelijke levenskring van nabij en werd ook door hen beïnvloed.'

Met haar en de enige (ongehuwde) zoon van haar broer Claude, Charles Louis Frédéric, eindigt de tak Marinus van de Lathmer-dynastie.

In het Crommelin-archief zijn haar talrijke publicaties op velerlei gebied opgenomen. Ook bevinden zich daar documenten, afkomstig van Henrietta's familie van moederszijde. Op de website is een uitvoerige biografie van haar te lezen.

'Tante Jet' werd met ontzag vermeld in talrijke verhalen van onze oudere familieleden.

↑

Herinneringen aan tante Jet van Totie Deketh- Crommelin

Mijn moeder woonde van 1920 tot 1930 in Zeist in een huis met een tuin die aan het Zusterplein grensde. Zij heeft veel mooie herinneringen aan die tijd overgehouden, zoals de grote kastanjeboom op het plein die er blijkbaar nog steeds staat en de 'Hernhutter' gemeenschap in Slot Zeist.

Moeder kende tante Jet wel en kwam vaak in Huize Kersbergen, wat ze zich nog goed herinnert. Tante Jet zelf liet zich weinig zien, had altijd veel te doen

met vergaderingen, etc. Ook had zij in die tijd de vijf oudste kinderen van oom Daan en tante Hélène (Niehans) in huis, onder geleide van een gouvernante, Fräulein Schmid.

Oom Daan die in 1906 als zendingsleraar naar Nederlands Indië was vertrokken, in de buurt van Soerabaja, werd in 1919 benoemd tot zendingsconsul in Batavia, waar hij tot 1926 bleef. De twee jongste kinderen – Nora en Olga – zijn in die periode geboren en konden in

Nederlands Indië opgroeien, maar de vijf oudste – Daisy, Clara, Willy, Paul en Daniël – moesten in die tijd naar school in Nederland en daarom werden ze ondergebracht bij tante Jet.

Oom Daan was van 1926 tot na de oorlog zendingsdirecteur in Oegstgeest.

Moeder wist me ook te vertellen dat tante Jet in die tijd vaak een jongere neef in huis had, de latere Mr. Charles L. F. Crommelin (1902-1974), bijgenaamd

Henrietta van Dielen - Alewijn een topperige (groot)moeder

‘de Blubber’, die in die tijd waarschijnlijk in Utrecht studeerde en later een hoge Piet bij Buitenlandse Zaken werd, o.a. als consul-generaal te Algiers. Na zijn pensioen woonde hij in Fontainebleau. Hij wilde niet te veel weten van de principes van zijn tante Jet, leende vaak haar fiets (met gezondheidszadel!) en ging dan gezellig op kroegentocht in Zeist. Daar herkende iedereen die fiets en men nam aan dat Mevrouw Henrietta weer langs de kroegen reed om de stamgasten tot betere gedachten en andere levensgewoonten te brengen...

↑

Govert Deketh

De neef van tante Jet

Mijn vader, Robert Daniël Crommelin (1907-1993) verbleef in verband met zijn studie geologie ook enige tijd in Parijs. Hij ontmoette daar een hem onbekende neef, Charles Crommelin, (ongehuwde) zoon van Henrietta's broer Claude. Tijdens een gezellig etentje, waarbij de wijn rijkelijk vloeide, verzocht hij mijn vader niets te vertellen aan tante Jet over dit gezamenlijk uitje. Als haar laatste erfgenaam hoopte hij op een aanzienlijk deel van haar vermogen.

Helaas voor hem is het anders gelopen dan hij verwacht had: al haar geld ging naar de drankbestrijding

↑

Liesbeth Crommelin

In 1987 werd in het Utrechts Archief een dagboekje aangetroffen van Jkvr. Henrietta Sophia Alewijn (1805 - 1870) - grootmoeder van tante Jet - die in 1834 huwde met Mr. Willem Mathias van Dielen (1805 - 1867).

Daarvòr was zij gehuwd met haar neef Constantijn Willem Huydecoper, die in 1828 stierf. Hij was directeur van het Administratiekantoor Huydecoper en Van Dielen in Utrecht. Tevens was hij wethouder van deze gemeente.

De enige zoon uit dit huwelijk was Edward Huydecoper van Nigtevegt, die de buitenplaats Gansenhoef in Maarseveen bezat, maar een deel van het jaar bij zijn moeder woonde.

Mevrouw van Dielen bewoonde Drift 21, één van de mooiste patriciershuizen van Utrecht. Zij was sociaal actief, o.a. voor de verbetering van de situatie van kraamvrouwen en gevangenen.

Uit haar tweede huwelijk had zij drie dochters, van wie de jongste vroeg overleed. De oudste dochter Sophia trouwde met Marinus Crommelin, zoon van Gulian Cornelis en Louise Smissaert. Marinus was toen griffier van de Arrondissementsrechtbank in Dordrecht.

De derde dochter, Anna van Dielen, werd de echtgenote van Carel Cyprien Guarde de Pesters, burgemeester van Wijk bij Duurstede. Uit het dagboek blijkt dat deze dochter wegens haar zwakke gezondheid voortdurend in Menton verbleef. Zij overleed daar in 1872.

In haar dagboek komt mevrouw van Dielen, die zeer bemiddeld was en dagelijks drie dienstbodes en een koetsier tot haar beschikking had, naar voren als een topperige vrouw. Voortdurend was zij bezorgd over de dochter in Menton. Als er weer betere berichten kwamen, was dat reden voor mevrouw van Dielen om

zich zelfverwijten te maken dat ze weer zo bezorgd was geweest.

In haar drukke sociale leven hebben ook enkele leden van de Crommelins van de Lathmer een plaats. Louise, Agathe en Jacoba logeerden bij haar en ook kwam hun vader Gulian Cornelis haar bezoeken.

Mevrouw van Dielen – Alewijn stierf in december 1870. In 1877 werd haar schoonzoon Mr. Marinus Cornelis Crommelin benoemd tot rechter bij de Arrondissementsrechtbank te Utrecht.

Het gezin vestigde zich in Utrecht. In 1905 verhuisden zij naar Kersbergen in Zeist, waar Marinus in 1907 overleed. Zijn vrouw zou er met haar kinderen Henrietta en Claude tot haar dood in 1919 blijven wonen.

In haar testament bepaalde de weduwe Crommelin – van Dielen dat haar dochter Henrietta Willemien levenslang het vruchtgebruik van Kersbergen en de inboedel zou krijgen.

Henrietta wisselde Kersbergen in voor de villa Sunnyside en verhuurde het oude huis o.a. aan de families Onnes van Nijenrode en Harbrink Numan.

↑

*Huize Kersbergen.
Gemeentearchief Zeist,
collectie prentbriefkaarten.*

Kersbergen in Zeist

Vorig jaar is in het kader van publicaties over de Utrechtse Heuvelrug het boek 'Tuinwijken in Zeist' verschenen. Daarin wordt de geschiedenis beschreven van een aantal villaparken in Zeist, die ontstonden op het grondgebied van landgoederen, waaraan zij nu alleen nog de naam ontlennen.

Hiertoe behoort ook het landgoed Kersbergen, dat onder zijn bewoners o.a. Marinus Crommelin en zijn vrouw Sophia van Dielen met hun kinderen Henrietta Willemina en Claude telde.

De buitenplaats Kersbergen was omstreeks het begin van de 13e eeuw één van de kastelen in het stroomgebied van de Kromme Rijn. Een zijtak hiervan was de zogenaamde Zeister Rijn met een haven die in de vroege Middeleeuwen verzand was.

In 1538 werd het landgoed bewoond als ridderhofstad.

Bij de verkoop van de vrije heerlijkheid Zeist in 1677 aan Willem Adriaan van

Nassau - Odijk, eigenaar van het Slot Zeist, werd Kersbergen hiervan uitgezonderd.

Volgens de overlevering fungeerde Kersbergen lang als jachthuis van de Utrechtse bisschoppen.

Gedurende de veldtocht tegen de Republiek, verbleef Lodewijk XIV van 1 tot 10 juli 1672 in het huis Boogaardslust, in de onmiddellijke nabijheid van Kersbergen. Het toen 'kasteel' genoemde Kersbergen werd in 1854 - 1856 door Johan van Eik ingrijpend verbouwd tot voornaam landhuis.

Een pikante noot bij de aankoop van het landgoed door Van Eik: het landgoed mocht niet worden verkocht aan Rooms-Katholieken of aan iemand die er een fabriek wilde bouwen of een aannemer die het zou gaan verkavelen.

Niets is zo betrekkelijk als dergelijke voorwaarden, want in 1927 verkochten de erfgenamen, Henrietta Crommelin

en haar broer Claude, het 21 ha grote landgoed voor f 340.000 aan de NV Park Kersbergen, die het huis liet slopen en het landgoed veranderde in een villapark. Belangenverstrengeling was ook toen al aan de orde. Eén van de directieleden van de NV was wethouder en een ander was raadslid. Zij konden op deze wijze de transformatie van het landgoed tot villapark mede bepalen en mogelijk maken.

↑

Lit.:

R.P.M. Rhoen, Nieuwe haven bij Kersbergen, in: *Seyst*, Bulletin ter bevordering van de kennis van de geschiedenis van Zeist, jg. 22 (1992), nr 4, p. 77 - 98

Joost Kingma, *Tuinwijken in Zeist*. Uitg. Kleine geschiedenis van de Heuvelrug, 2009

Voor zover bekend is dit het dubbelportret van een Crommelin-echtpaar. Wellicht zijn er familieleden, die opheldering kunnen geven. Graag bericht aan de redactie.

Het groepsportret, afgebeeld in het Journaal van april 2009 heeft tot dusver geen reacties opgeleverd. Het zou prettig zijn als iemand toch nog enige informatie kan verschaffen, al was het maar de naam van enkele van de afgebeelde personen.

Wie, O, Wie?

Portret lezende man

Bij de familiepapieren die werden overgedragen aan het Stadsarchief bevond zich ook deze foto van een portret van een lezende man. Het is niet bekend uit welke familietak de foto afkomstig is en ook niet wie het voorstelt.

Donateurs gezocht

Het aantal donateurs van de Stichting is voor uitbreiding vatbaar. Wij doen een dringend beroep op de reeds actieve donateurs om dit te bewerkstelligen. De jaarlijkse bijdrage is nu voor een echt-paar € 50. Wellicht kan een feestelijke familiegebeurtenis, zoals verjaardag, huwelijk of promotie, aanleiding geven tot het schenken van een donateurschap. Voor individuele leden geldt een minimum bijdrage van € 25.

Wie helpt?

De activiteiten van de Stichting, zoals de website en de uitgave van het *Crommelin Journaal* worden mogelijk gemaakt door de jaarlijkse bijdragen van de donateurs. De senioren reünies, golfwedstrijden, wandeltochten e.d. worden betaald door de deelnemers zelf. De jaarlijks beschikbare middelen zijn niet voldoende om uitgaven voor bijvoorbeeld de uitbreiding van het familie-archief te bekostigen. Hetzelfde geldt voor de kosten van de 'grote' reünie in 2010, waarvoor de bijdragen van de deelnemers als basis fungeren, maar waarvoor, zoals de ervaring leert, toch op extra uitgaven moet worden gerekend.

Kortom, het bestuur zal het zeer waarderen wanneer familieleden de Stichting formeel willen steunen met een extra incidentele of periodieke bijdrage in algemene zin.

Voor het overmaken hiervan fungeert de volgende rekening:

3837.91.014 Rabobank Bussum

Ook kan gebruik worden gemaakt van Swift-nummer: nl 71 rabo 0383.7910.14.

Schenken en legaten

Familieleden die de Crommelin Stichting financieel willen ondersteunen door middel van een schenking of legaat kunnen hiervoor contact opnemen met de penningmeester:

Alexander Crommelin
telefoon: 035- 6950092 / 06 54313372
e-mail: a.crommelin@planet.nl

Adressenlijst bestuur

Het bestuur van de Stichting Familie Crommelin bestaat uit de volgende familieleden:

Robert Crommelin
(voorzitter)
Hortensiuslaan 9
1412 GV Naarden
T : + 31 (0) 356949815
M: 0651990815
E: robert@hogehil.nl

May van Oordt-Crommelin
(secretaris)
Onderstal 48
4631 NR Hoogerheide
T : +31(0) 164660038
M: 0645072260
E: info@crommelin.org

Alexander Crommelin
(penningmeester)
Van Halllaan 3
1412 CS Naarden
T : +31 (0) 356950092
M: 0654313372
E: a.crommelin@planet.nl